

Spisar
Fars
Johanna 1933
lyktemannen.

3765

nytt. Matte b. Öberg
äspåst. /
Ber. olika personer

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

i

Vår kvällen var och om matarna fick
man ofta se "lyktemannen" springa
omkring i mossor och vid åkrar kors och
längs. Ibland var det ljus som "han bar i lan-
den" liksom ett mindre elov, men ibland
kunde det synas som ett stort ljul vör-
ga uppf i luften. Det var naturligt att
komma i närmaste med lyktemannen. Ty
vis vissa tillfällen kunde han föreläsa
människor att de kommit vilka eller att de
ginge med sig i en å. Det var inte alla som
kunde se honom men ville man följa ut lev-
naden så försvann det. Man hade även den
ten om lyktemannen att det var lantmätaren
som levde folk vis lantmätaren och fick gå igen och mätas

Äd man var utsatt för trældom.

2

Prätt aron lärar fränkan och barn
ofta var utsatt för saker som var utlag-
da för att för trældom för levnad.

Så h. 11 fränkäffers ägg som var utlag-
da lär och var. Han måste där för räl-
den kloas Tälsson i ämnet. Denna frän-
klunde och ägg som illasimade frän-
nar lade ut till trældom skulle lagas
om fränken. Det var h. o. m. gamla tuffar
som värfte om ägg och dessa vorde
farligaste och räl ut för. I bland kunde
man fränkäffa hela redar med ägg
på den plats där man ändret för att
ogynneligt innan varit frän. Dessa ha-
de de osynliga medhjälparna lagt

för att locka sig om ad toga upp dem
och för så små leingar atur och olycka
för grannarna. Dessa små äggen fick man
naturligtvis inte röra för att inte truedom-
men skulle för måk. Men skulle istället
läggas ut halmsten öns dem och att få bort
dem skulle man rulla dem i en träsko.

För att hall leri kitta den truedom som lu-
des ut, och för att för aturen tillbakavind
för den som utövade densamma, skulle
man rulla äggen upp för sig olika slags
träd birster och därmed lämna upp dem.
Åskan skulle man besta med stömmen
i sinandes botten.

Trældom på andra.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4

Samma berättelse omtalas: Man miss-
länkade en viss person i omgivningen för att
kunna göra mera än andra. Detta visade han
vilket vis alika till följden genom att lägga
ut trældoms åttio. I de berättelserna äro
liktade man t. t. berättelserna lite var-
slans. Man måste då i sig till den klo-
ke i ärendet, där man fick förklaring på
att samma. Detta berättelse var utlagd
för att tuga turen ifrån gälden. Den som
strätt ut det berömda berättelsen skulle man
dessa liksom en om slingan omkring ägaren
för att lärigenom överföra turen på sig själv.
Förut för trældom till baka skulle man elda upp
berättelsen sedan man berättat i baka det. Detta skulle

man gien sedan salen gien med.

Den kloke visste velend såd fr̄ ut̄ fr̄ fram
den fr̄isen som hade med tulleuich ad
gien. Gæum sin makel ut̄ kamma detta
kunde han tvinga den slaydige fram, och
berättelse ontalar ut̄ sin sapsprut var
itapstomat fr̄ ut̄ lemmas, som den for-
den som man titulade fr̄ spingande
över åkum och sig fr̄furligt vanstald ut̄.
Han stannade inte, utan fortveter ad spim-
ga sin väg sedan han fitt se ut̄ hans
hall om hade överumpstas or om som
fristade sig fr̄ ut̄ lemmas

Pl.
Färs hd
Tolänge by

3765

Uppf. Matta Sberg
Per. Ola Martinsson
3. 1862.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6

Andels färgjort med funtimmer.

Brinnaren omtalar, att han en gång haft
en förfärlig åter med ett få funtimmer
i gården. Han hade fönt haft god tur
i detta och h. e. m. haft två förlor för sam-
ma gång. När han nu skulle övertaga gården
måste han försöka skapa sig ett funtim-
mer men hans anställningar var förgä-
vris. I detta ärende besökte han en dag den
kloke Tälsson i Övrestad - när han brö-
jäl vara vid. Man kom snart under funt
med ett dessa två förlor hade hämmats
för honom genom att den ena hade sig
honom vid ett stes och den andra vid
en sten. Den kloke gubben måste där-
för hämtas hem till gården för att göra

Sina undersökningar. Altan så mycket
lervär funn man ett tiå i lödgård,
med vilket han sigts. Detta tiå skulle tagas
upp med roten och eldas upp. - -

Den sten som han sigts vid låg ute på
en åker så långt nere i jorden att man
måste gräva något av jorden bort för
att upptäcka den. Denna sten som var
mycket stor till omfånget, och minstals
inte mindre än 10 lass, skulle skjutas
och förelas ifrån egendomen. - -

När detta var understatat försäkte be-
rättaren prova på om turan till fun-
timmen återkommit och han gick direkt
till en fliska ~~en fliska~~ i byn och fick och
fick ju, och han levte lyckligt med denna.

När man kunde få se den som leade
med tullen den skaffa.

De sk. "blaka" ägnade sällan någon
hänlig betän för någon besökare, man
berättade bara om de hade fått en utav den
"blaka Pålsson" i dörren. Juldagsmorgen
skall alla som kan tulla och göra illa
måta upp sig vid julattan. De föras dit av
hänliga makter, kanske helt ofrivilligt.
Här få dessa bilden ett sällskap för sig själva
och de som hämn till det kan utav deras
ansiktsuttryck tydligt se vilka de är.
Juldagsmorgen brukas nämligen även dö-
pas om de andra i samma släkt för att ta-
ga deras affär i skänskådande och för att
förnya vissa vilkor med dem.

Vad en lappskumma kunde.

9

Brevättarens far hade en sådan östia
med sina djur och de ville inte äta eller
kunde tivas, den dag kom en län-
delse en lappskumma förbi gården.
Hon kom in i stugan, så sade hon:
Jag tyckte när jag gick förbi gården
läs ut det såg så dåligt ut så jag tän-
kte om och tänkte ställa till råttan här
om ni vill. Så talade man om hur det
sket till med djuren och så kom hon
att få titta med i stallet. Efter en
stunds så kunde stamma hon för en
plats på gården vid hästarna.
Dag och natt upps stamma hon, man
gav det förklaring så att det jag var rädd

sjunker. Refter en stund upplöste man
 att i en fördjupning låg ett stort klyfte.
 Detta lags upp och kvinnan undersök-
 te det. I detta låg bantannat, varul,
 krick, stål m.m. refter det kvinnan lät

en besvärjelse, skulle klyftet lämnas
 i bakslagen. När det kom in i rymmen
 besvärjelse det i hela huset om man levde
 att rymmen skulle flyga i luften.

Under sode kvinnan, det var hur att det
 gick till som det gick, hade den till den
 som lags mot - gick ständigt i vinden där
 delat låg, då hade både människorna
 och djuren i denna gård blivit sjuka
 och dött, så illa var det mörningen
 med detta. Men nu efter detta hade

jag inte stanna längre här, ty jag tän-
ker för mig att de onda andarna äro i
rörelse. De har beslutat om vad som uppför-
trädets. Sedan kom fött sin valuta för det
som utbrutet sade han: "Vill ni att jag skall
luta sturen komma över den som ställt
den till er snart manna fram den fra-
som som loft med till doman att göra?
Det gjorde han också, sedan komman gått
hem det en man, som bodde i närliden,
springande in för gården och ut igen.
Denna man fick också efter detta att
i gården där djuren blevo sjuka och dog.

Tolänge, M. Farsöld

3765

uppteckning Åberg
Lund av Olufsen person

De sista stjärn:

apr 24 1933

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

12

Äd man lämnade de sista stjär-
nerna för åken efter "majningen" ville
man lämna dessa kvar till glösen,
för att därmed lediga denna, i fall den
skulle finnas inom det område. Man
vill också lämna given sig säker för om
han finns där omkring i kvällen. Vore
han där så var denna stjärn lugna för lös-
ten eller kanske, så att de kvar som då man
lämnade dem, då hade glösen inte varit
där, och man kunde sig tryggare, för
dessa fruktade varken som man varit
så mycket ontalas och för vilken man
hade rådsla och respekt för att komma
för sig snabbt. —

Gammal lev vid jul tiden:

Julvatten var antigt gammal lev sär-
skilt betydelsefull, isynnerhet för flög-
korna. Vid 12-tiden skulle en giftas vatten
fliska vana i lona himty get och säta sig
fram för spröden. På 12-staget skulle hon
då få se sin belivande fästman. Hon kunde
då även säta sig vid bordet gylapten med
en skål hembryget juläl samt en skål vatten
fram för sig. När så älskaren intäade och tog
älskulan blev det ett gult frusti; tag hon skii-
len med vatten blev det ett däligh rådent.

Att lesta Kvarter:

Om kvartieren om sjöarna skulle man
känna ett par skälpskinn som en samt li-
ka mycket kurt och klippa här är dju-
ren. Detta skulle man blanda som en
till rökelse. Den rökelse skulle man
läga med så att djuren fick andas in där-
från fick man klippa till alla hål och gyl-
gar i stallet. Detta skulle föriggas om
torsdags kvällen och man fick inte lämna
stallet förrän om morgonen. Den del som
blor över av rökelsen skulle man lägga
i en timmelapp och banna ett hål under
skummen till stallet samt stapeln
in detta i hålet och därfter var stäm-
med djuren borta. —

Att bota vöck.

För att bota vöck skulle man taga
föd och ställa där vörken fems och säga
mannsk för mig själs samt sin faders namn.
Därefter skulle man läsa: Dina lammar
skall vörken brida esse vörken ty jesus
kristus lär hava för dig och dina lammar
och för hela världens syndiga människor
bidit brida och vöck i Guds faders och so-
nens och den helige andens namn.

Om någon annan läste bort vörken fick
man inte lov att tacha